

İKİNCİ TÜRK BASIN KURULTAYI'NIN ARDINDAN

İsmet BİNARK

İkinci Basın Kurultayı, 19-21 Aralık 1975 tarihleri arasında İstanbul'da toplandı. Birinci Basın Kurultayı, 25 Mayıs 1935 yılında Ankara'da toplanmıştı. 1935 yılında kapanış konuşması «Her iki yılda bir toplanarak, Türk basınına en ileri seviyeye ulaştıracak çareler aramak üzere dağılıyoruz. Gelecek yıla yine toplanacağız.» şeklinde yapılan Birinci Basın Kurultayı, kırk yıl sonra İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Konferans Salonu'nda toplandı.

Kırk yıl önce, 38 günlük, 78 günlük olmayan gazete ile, 127 dergi ve toplam 50 bin kişilik bir okuyucu topluluğuna sahip bulunan Türk basınının meseleleri için toplanan Birinci Basın Kurultayı, kırk yıl sonra İkinci Basın Kurultayı olarak devam ederken, gazete sayısının 1300, okuyucu sayısının da 3 milyona ulaştığı ilgililerce açıklanmıştır.

İkinci Türk Basın Kurultayı'nın toplanması ile ilgili bütün çalışmaları; Gazeteciler Cemiyeti, Türkiye Gazeteciler Sendikası, Parlamento Muhabirleri Derneği, Türkiye Gazete Sahipleri Sendikası, Basın İlân Kurumu, TRT, İstanbul, Ankara ve İzmir'deki Gazetecilik Yüksek Okulları, Türk Basın Birliği, Anadolu Ajansı, Türk Haberler Ajansı, Ankara - İstanbul Hukuk Fakülteleri ve Gazete Dağıtıcıları Derneği temsilcilerinin içinde bulunduğu 19 kişilik bir hazırlık komisyonu yürütmüş ve Kurultay'ın giderlerini altı büyük basın kuruluşu arasında paylaştırmıştır.

19 Aralık 1975 Cuma günü saat 10.00'da çalışmalarına başlayan İkinci Türk Basın Kurultayı'nın açış konuşmasını Turizm ve Tanıtma Bakanı Lütfi Tokoğlu yaptı. Turizm ve Tanıtma Bakanı, konuşmasına başlamadan önce Cumhurbaşkanı'nın ve Başbakan'ın Kurultaya göndermiş oldukları mesajları, Kurultay temsilcilerine okudu.

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk Kurultaya şu mesajı göndermişlerdi :

«Türk Basın Kurultayı'nın toplanması dolayısıyla davetiniz için teşekkür ederim.

Toplum hayatının en vazgeçilmez kuruluşlarından birisi olan basının sorunlarının, böylesine geniş bir plâformda ele alınmasının yararlı sonuçlar getireceğine inanıyorum.

Türk basınının Ulusal Kurtuluş Savaşı sırasında gösterdiği engin vatanseverlik, bugün hâfızamızda bütün canlılığıyla durmaktadır.

Türk basını ülkenin kaderi söz konusu olduğunda her zaman tam bir birlik ve beraberlik içinde olmanın güzel örneklerini vermiştir. Bundan kıvanç duyduğumu belirtmek isterim.

Basın özgürlüğü bugün Anayasanın teminatı altındadır. Anayasa-da belirlenen ilkeler doğrultusunda, basının, haber alma, haber yayınlama ve bu yolla kamuoyunun serbestçe oluşumuna yardım etme görevini engelleyici davranışlardan kaçınmak gerekir.

Bu duygularla Kurultay süresince ortaya konulacak görüş ve önerilerin yararlı sonuçlar getirmesini diler, Türk Basınının değerli mensuplarına sevgiler sunarım.»

Başbakan Süleyman Demirel Kurultaya göndermiş oldukları mesajda şöyle demektedir :

«Türk Basınının değerli temsilcileri, hepinizi saygılarla selâmlarım.

Kırk yıl sonra İkinci Basın Kurultayı'nın toplanmış olması hiç şüphesiz Türk Basınının pek çok sorununun görüşülmesine imkân verecektir.

Her müessese gibi elbette ki basının da sorunları vardır ve Türkiye'nin gelişmesine, ilerlemesine paralel olarak Türk Basınının da sorunları artmış ve değişmiştir. Bu Kurultayda belirtilecek değerli görüşlerin ışığında ortaya konulacak sorunların çözümünde Cumhuriyet Hükümetinin üstüne düşeni yapacağından kimsenin şüphesi olmamalıdır.

Teknolojinin ve ulaştırmanın gelişmesine paralel olarak, kitle haberleşme araçlarının büyük bir hızla geliştiği çağımızda basının ifa ettiği kamu görevinin önem ve ağırlığı da artmıştır. Hür demokratik rejimde, başka bir deyimle açık rejimde hiçbir şey millettten gizli değildir. Her şey milletin gözleri önünde cereyan etmekte, millet herşeyden, doğru ve çabuk haberdar olmak istemektedir.

Basın, kamuoyunu haberdar etme görevini ne kadar doğru ve tarafsız bir ölçüde ifa ederse, kitleler olaylardan ve bu olayların nedenlerinden o kadar doğru şekilde bilgi sahibi olacak ve demokratik mekanizma o kadar isabetle işleyecektir.

Milletin temel hürriyetlerinden biri olan basın hürriyetinin kötüye kullanılmasının verebileceği kötü etkiler ise hiç şüphesiz demokratik mekanizmayı zedeleyecek, bundan da hür demokratik rejim ve rejimin müesseseleri zarar görecektir.

Türk basını, Türk demokrasisinin ve hür Türkiye'nin büyük kalelerinden biridir. Bu Kurultay'da, bu inancımı siz değerli basın mensupları önünde tekrar ifade etme imkânını bulduğum için bahtiyarım.

Kurultay'a başarılar diliyor, hepimizi saygılarla selâmlıyorum.»

Turizm ve Tanıtma Bakanı Lütfi Tokoğlu, Cumhurbaşkanı'nın ve Başbakan'ın mesajlarını Kurultay temsilcilerine iletikten sonra, açış konuşmasında şunları söyledi :

«2. Türk Basın Kurultayı'nın değerli temsilcileri,

Türk basınının ve dolayısıyla aziz milletimizin hayatında önemli bir gün olarak yer alacağına inandığım 2. Türk Basın Kurultayı'nı, muhterem temsilcilere saygılarımı sunarak açıyorum.

Çok değerli arkadaşlarım,

1935 yılında toplanan ilk Basın Kurultayı'ndan bugüne kadar geçen 40 yıl içinde Basın-Yayın hayatımızda büyük gelişmeler olmuş, gazetelerimiz, dergilerimiz, radyolarımız ve televizyonumuz çağdaş teknolojik gelişmeden gereği kadar yararlanma yollarını bulmuşlardır.

Hiç şüphe yok ki, Birinci Basın Kurultayı'ndan bu yana geçen 40 yılın gerçekleştirdiği gelişme ve hizmetteki değişimler, basın hayatımızda yeni meselelerin ve ihtiyaçların doğmasına sebep olmuş; bunlardan bir kısmı zaman içinde kendiliğinden, diğer bir kısmı da gösterilen çabalar sonucunda halledilmiştir.

Ancak, dinamik bir yapıya sahip olan ve dünyanın 4. kuvveti olarak kabul edilen basın hayatında, meselelerin ve ihtiyaçların sona ermesi düşünülemez. Bu sebeple yaşamakta olduğumuz bugünde biliyoruz ki, Basın-Yayın âleminde görüşülmeye değer pek çok mesele vardır ve bunların halli için yapılabilecek pek çok öneriler olacaktır.

Türk basınının mümtaz temsilcileri,

İlk Basın Kurultayı'ndan bu yana 40 yıl geçmiş oluyor. 40 yılda nüfusu 25 milyon artan bir Türkiye, 40 yılda 200 bini aşkın bir öğretmen ordusuna kavuşan bir Türkiye, 30 bin okul açan bir Türkiye, kendi öz değerlerinden hareketle daha iyi bir hayat seviyesine, daha iyi bir hayat tarzına ulaşmak çabasıyla güçlenen bir Türkiye meydana gelmiştir. Yarının daha büyük, daha yüce, daha mutlu Türkiye'si yine bu Türkiye'den doğacaktır. Basın, bu Türkiye'nin yaratılmasında nasıl müstesna bir rol oynamışsa, yarınki Türkiye'nin yaratılmasında da aynı ro-

lü, teknolojiye ve insan faktörüne daha da fazla önem vererek ifa edecektir. Türkiye bu sürece girmiştir. Yurdun en ücra köşesinden, en büyük kentindeki insana kadar her vatandaş toplum içindeki yerinin bilincine ermiş, her vatandaş kendisini oluşturan maddî ve manevî ortamın eleştirisini yapabilme, kendisi ve toplumu hakkında bir takım sonuçlara varabilme imkânına Cumhuriyet Türkiye'sinin uygar ve insanî kurumları sayesinde kavuşabilmiş bulunmaktadır. Ama iynin daha iyisi vardır. Bugün belki de millî hayatımızda asıl takdir etmemiz gereken husus, her Türk vatandaşının iynin daha iyisine kavuşma özlem ve iradesine erişebilmiş olması vakıasıdır. Esasen ilerleme de ancak bununla mümkündür. Basın o beyaz kâğıda basıp her sabah Türk vatandaşına ulaştırdığı haberlerle, bilgilerle, belgelerle bu ilerlemenin başlıca faktörlerinden biri olmuştur... Bu Kurultay bugünkü hükümetlerin olsun, yarıncı hükümetlerin olsun, çözümüne yardımcı olmaktan bigâne kalamıyacakları basınla ilgili bütün sorunları ortaya koyabilmelidir. İlelebet payidar kalacak olan Türkiye Cumhuriyeti'nin bugünkü toplumunun da ima yükselen bir çizgide millî birlik ve beraberlik duygusu içinde ilerlemesi, insanlık haysiyetinden, özgürlüklerinden, temel haklarından taviz vermeyecek şerefli ve sağlıklı bir toplumun bu cumhuriyetle birlikte nesilden nesile ulaşması süreci içinde basının ifa etmesi gereken pek değerli hizmetlerin en iyi şekilde yerine getirilebilmesi hususunda her birimizin üzerine düşen görevler saptanmalıdır.

Bu manadadır ki, Kurultay, hedefine varmış olur. Bu manadadır ki, Cumhuriyet Hükümetleri tamamen demokratik usuller ve teamüller içinde kamuoyunu oluşturan, onun sözcüsü durumunda olan basına karşı vecibelerini yerine getirmenin kıvançını ve mutluluğunu bilinçli olarak duyabilirler.

Güzide topluluğumuzu bu ümit ve inançla selâmlıyor, yarının daha büyük, daha güçlü, daha adil, daha müreffeh Türkiye'sinin oluşturulmasındaki katkılarımız için sizlere takdir duygularımı ve saygılarımı sunuyor, Kurultay çalışmalarına başarılar diliyorum.»

Turizm ve Tanıtma Bakanı Tokoğlu konuşmasını tamamladıktan sonra, sunuş konuşmasını yapmak üzere Basın-Yayın Genel Müdür Vekili Doğan Kasaroğlu kürsüye davet edildi.

Doğan Kasaroğlu sunuş konuşmasında şunları söyledi:

«2. Türk Basın Kurultayı'nın değerli delegeleri,

25 Mayıs 1935 tarihinde toplanan Birinci Türk Basın Kurultayından 40 yıl sonra ikinci defa Türk basınına biraraya getirmenin heyecanı içersindeyiz.

Birincisi, 1935 Türkiye'sinin anayasal yapısı, kamuoyu fikri ve hürriyetler anlayışı içerisinde gerçekleşen bu Kurultayın bugünkü şekli, kavramların kapsamı ve yapısı bakımından büyük farklılıklar taşıyor.

Kitle haberleşme araçları, günümüzde ulaşılan aşamanın düşünülmediği bir dönemi yaşarken yapılan birinci toplantı, elbette ki şu anda içinde bulunduğumuz şartların tasavvur dahi edilemeyeceği bir ortam içinde gerçekleşiyordu.

O günkü Türkiye, tümü 50 bin tiraaja ulaşan günlük 38 gazete ile, çok belirli bir yayın alanı ve içeriği olan radyo istasyonuna sahipti.

Bugün ülkemizde kitle haberleşme araçları, özellikle yazılı basın organları bakımından ileri ülkeler seviyesine gelmiş, radyo yayıncılığı aynı aşamaya erişmiş, televizyon ise, kapsam bakımından hızlı bir gelişme göstermiştir.

Bugün, kitle haberleşme araçlarının etkinliği, üst düzeye ulaşmış, kamuoyu oluşumuna etki yönünden bu araçlar, hürriyetçi demokrasinin gerektirdiği ölçüye varmıştır.

Türkiye'de, devlet, 1961 Anayasasıyla, basın ve yayın organları üzerindeki kontrolcü niteliğinden çıkmış, onun serbestçe çalışmasını düzenleyici bir niteliğe bürünmüştür.

1935 yılının 50 bin olan gazete tirajı, bugün 3 milyona erişmiş; günlük ve periodik olmak üzere 243 olan basılı yayın organlarının sayısı 1300'e yaklaşmış, radyo alıcıları 4 milyona erişmiş, televizyon setlerinin sayısı ise 1 milyon olmuştur. Böylece kamuoyu oluşumu ayrı bir görüş kazanmıştır.

Türk basın ve yayın organlarının ihtiyaçları, ne yazık ki 1935'den bu yana temel bir çözüme götürülememiştir. Alınan tedbirler genellikle palyatif olmuş, bu nedenle de basının, güçlükleri daha güç hale gelmiştir.

1975 Türkiye'sinin basılı yayın organları 1934 tarihli bir kanunun mali imkânları ile ayakta tutulmaya çalışılmakta, basınla ilgili tüm mevzuatımız günün şartlarının çok gerisinde bulunmaktadır.

Basınla ilgili en yeni kanunumuz 14 sene öncenin tarihini taşımakta ve 1950'lerin şartlarına cevap vermeye çalışmaktadır.

Okuyup yazma oranının % 70'e yaklaştığı ülkemizde, 1970 sayımına göre 5 milyon 493 bin aile bulunduğu halde, gazete tirajı 3 milyonu aşamamaktadır.

Bir meslek grubunun sorunlarını, bunların çözüm yollarını en iyi bulacak kimselerin gene o mesleğin mensupları olduğuna şüphe yoktur.

Kendi meselelerini benimseyen, bunları kendine dava edinen ve her türlü görüşün üstünde tutabilen meslek grupları daima başarılı olmuşlardır. Bunun en güzel örnekleri de Türk basın hayatında görülmüştür.

İşte bu inançla Basın Kurultayı'nın 2. defa toplanması gereğine inanılmış ve basın kuruluşlarına başvurulmuştur.

Basın-Yayın Genel Müdürlüğü'nün, yalnız organize ettiği bu Kurultayın çalışmaları ilk günden itibaren Ankara, İstanbul, İzmir Gazeteciler Cemiyetleri, Türkiye Gazeteciler Sendikası, Türkiye Gazete Sahipleri Sendikası, Ankara Gazete Sahipleri Sendikası, Türk Basın Birliği, TRT ve sonradan kurulan Anadolu Basın Birliği temsilcilerinden oluşan bir komisyon tarafından yürütülmüş ve bugüne getirilmiştir.

Basın kuruluşlarını ve basın mensuplarını bir araya getirmenin mutluluğunu taşıyan Basın-Yayın Genel Müdürlüğü olarak şu andan itibaren bu Kurultay için görevimizin tamamlandığı inancındayız.

Sözlerimin burasında Türk basın ve yayım hayatı için çaba gösteren tüm meslektaşlarımı saygıyla anarken, çalışmalarınızın başarılı ve basın hayatımıza mutluluk getirmesini dilerim.

Hepinizi saygılarımla selâmlarım.»

Doğan Kasaroğlu'nun konuşmasından sonra, Kurultay Başkanı ve başkan yardımcılarının seçimine geçilmiş, verilen önergelere uyularak, teklif edilen adaylar arasında açık oyla yapılan seçim neticesinde Kurultay Başkanlık Divanı şu şekilde teşekkül etmiştir:

Başkan: Prof. Dr. Metin Kutal, başkan yardımcıları Recep Bilginer, Taylan Sorgun, Ergin Ünal, Ahmet Yazıcıoğlu, Remzi Erkörem, Cemal Rıza Osmanpaşaoğlu, Faruk Taşkıran.

Başkanlık Divanı seçimleri tamamlandıktan sonra, Başbakan yardımcılarını Turhan Feyzioğlu ve Alparslan Türkeş ile bazı bakanlar ve kuruluşların Kurultay'a gönderdikleri mesajların okunmasına geçildi. Daha sonra, kırk yıl önceki Basın Kurultayı'na katılmış olup da, 2. Türk Basın Kurultayı'na gelmiş olan gazetecilerin de aralarında bulunduğu şeref misafirlerinden Naşit Hakkı Uluğ, Esat Ben'im, Abdülkerim Kanok, Tahir Karaoğuz, Fahrettin Kerim Gökay Niyazi Acun, Hıfzırahman-Raşit Öymen, Faruk Gürtunca ve Lipor Yuvanidis'e söz verilmiştir.

Diyanet İşleri Başkanı Dr. Lütfi Doğan ve en yaşlı kadın gazeteci İffet Halim Oruz'un konuşmalarından sonra, Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Burhan Felek'e «Şeyhülmuhammarririn» ünvanının verilmesi ile ilgili tö-

ren yapılmış, önce Basın-Yayın Genel Müdür Vekili Doğan Kasaroğlu Burhan Felek'e bir berat, daha sonra Turizm ve Tanıtma Bakanı Lütfi Tokoğlu da altından «Hitit Güneşi» arması vererek Felek'i kutlamışlardır. Burhan Felek, 1908'de öğrencilik yıllarında başlayan gazeteciliğini özetlemiş, elli bir yıldır her gün yazı yazdığını belirtmiş, «Bu bir marifettir ama, elbette ki asıl marifet, yazdığını okutmaktır.» demiştir.

Kurultay'ın ikinci günü komisyon çalışmalarına geçilmiştir. Bu arada, Fikir İşçisi Gazeteciler Sendikası, Türkiye Gazeteciler ve Basın Sanayii İşçileri Sendikası ve Ülkücü Gazeteciler Cemiyeti ortak bir bildiri yayınlarak Kurultay'dan çekildiklerini açıklamışlardır.

Temsilci olarak katıldığımız ikinci Türk Basın Kurultayı'nın çalışmalarını kısaca ve anahatlarıyla şöylece özetlemek isteriz :

«**Basının görev ve sorumlulukları komisyonu**»nda; basının kamuoyu üzerindeki gücü dikkate alınarak, bu gücü oranında da sorumluluğunun bulunması gerektiği üzerinde ortak bir görüşe varılmış, sorumsuz yayınların basın hürriyetine ve basına olan saygıyı kaybettireceğinden endişe edilerek, basının otokontrol mekaiizmasının işler hale gelmesi, her meslek mensubunda belirli vasıf ve formasyonun arandığı dikkate alınarak, geniş halk kitlelerini etkileyen ve onlara yön veren basın mensuplarında da asgari bir takım vasıf ve nosyonların bulunması gerektiği görüşü benimsenmiştir.

Komisyon, gazetenin birinci görevinin habercilik olduğunu dikkate alarak, kamuoyuna sunulan haberlerin tarafsız ve objektif olması üzerinde durmuş, aksi davranışların basın hürriyetine olduğu kadar, basın ahlâkına da ters düşmek olacağını ortaklaşa kabul etmiştir.

Komisyonunda, basının habercilikten başka eğitici benzeri görevlerinin de tesbit edilmesi gerekliliği üzerinde durulmuş ve komisyon Türk basınının eğitim görevlerini, kamuoyunu aydınlatıp eğitecek gazetecilerin devamlı eğitimi ve kamuoyunun, gazetenin yayın yapısı yolu ile eğitimi şeklinde ele alıp, görüşmüştür.

«**Yasalar ve yönetmelikler komisyonu**»nda ise; Anayasa ve Ceza Kanunu, ithalâtla ilgili vergiler ve belediye rüsumları, 212 sayılı Basın Yasası, Gümrük mevzuatı, Basın Kartları Yönetmeliği, Devlet İhale Kanunu ve Basın Kanunu konuları görüşülmüştür.

«**Basında çalışanlarla çalıştıranların sorunları komisyonu**»nda; asgari ücret ve ücretlerin artan fiyatlar karşısında dengelenmesine imkân sağlayan sistemin (eşel mobil sistem) gerçekleştirilmesi ve kıdem tazminatı gibi konular görüşülmüş, gelişme amacı güden ve bu konuda ça-

ba gösteren basın iş yerlerine, diğer iş yerlerinde sağlanan finansman ve kredi imkânlarının temini, Anadolu basınının kâğıt problemini çözmek maksadıyla SEKA tarafından bölge satış bürolarının kurulması, basın endüstrisi için ithal yoluyla sağlanan malzemelerden alınan gümrük resimlerinin indirilmesi, dağıtım şirketleri arasındaki rekabetin kaldırılması ve TV reklâmlarının sınırlandırılması konularında ortak görüşler tesbit edilmiştir.

«Basın-Yayın ve kurumlarla ilgili komisyon»da; Basın ilân Kurumu, TRT, Ajanslar, Basın-Yayın Genel Müdürlüğü ve meslek eğitimi yapan okullarla ilgili konular ele alınmıştır. Genel Kurula götürülmek üzere komisyonca kabul edilen karar tasarıları arasında; Anadolu basınına resmî ve özel ilân kaynaklarının sağlanması, Anadolu basınının Basın İlan Kurumu'nda gücü oranında temsili, gazetecilik yüksek okulu öğrencilerine bu kurumca burs verilmesi, TRT Yönetim Kurulu'nda basın kuruluşlarının etkili bir şekilde temsil edilmesi, Basın-Yayın Genel Müdürlüğü'nün bütün yurt çapında teşkilatlanması ve devlet enformasyon hizmetini karşılayacak biçimde yeniden organize edilmesi, gazetecilik eğitiminden geçmiş okul mezunlarına TRT, Ajans, gazete gibi kamu ve özel kuruluşlarda staj imkânlarının temini ve bunların tercihan işe alınmaları gibi hususlar yer almıştır.

«Ankara, İstanbul, İzmir dışında iller basınının sorunları komisyonu», çalışma gündemini, «Anadolu basınının temel sorunları, Anadolu basınının parasal sorunları, Anadolu basınının kâğıt ve basın kartları sorunları, Anadolu basınının değişik konular sorunları» şeklinde tesbit etmişti.

Anadolu basınının temel meselelerinin başında; Ankara ve özellikle İstanbul gazetelerinin baskı tekniğindeki gelişmelerden, ulaşım imkânlarından ve zaman unsurundan yararlanarak merkezleri dışındaki bölgelerde günü gününe, hattâ sabahın erken saatlerinde çıkmağa başlamaları, hattâ çeşitli illerde kurulan basın tesisleriyle hem erken, hem de çevre haberlerini yayınlama yoluna gitmelerinin, dar bir teknik imkân ve güçsüz bir sermaye ile yayını sürdürmeye çalışan Anadolu gazetelerinin mevcut pazarının daralması sonucunu doğurduğu, bu uygulamanın Anadolu gazeteciliğini yaşayamaz duruma düşüreceği konuları ele alınmıştır.

Anadolu'da yayınlanmakta olan gazetelerin kendilerini bekleyen gelecek açısından durumlarını gözden geçirmeleri ve alınacak tedbirleri tesbit etmeleri gerektiği hususunda ortaklaşa görüş birliğine varılmıştır.

Büyük şehirlerdeki gazetelerin böyle bir uygulamaya girmeleri neticesi ortaya çıkan bu duruma, Anadolu gazetelerinin dayanabilmeleri için, tek çarenin mevcut pazarın bölünmesini asgari ölçüye indirebilmek gayesi ile, il veya ilçe merkezlerindeki gazete sayılarının süratle azaltılması, bu arada bölge gazetelerinin kalitelerinin yükseltilmesi, yani gerçek bir bölge gazeteciliği için gerekli muhtevaya ulaşılması konusu üzerinde durulmuştur. Bu konulara bağlı olarak, günlük yaygın gazetelerle rekabet edebilmek için maliyetin yükselmemesi, bölge gazeteciliğinin muhtaç olduğu beden ve fikir işçilerinin istihdamı, kâğıt ve benzeri ihtiyaçlar ve tüketim maddelerinin temini gibi hususlar da komisyonda tartışılmıştır. Komisyonda resmî ve özel ilânlar, kredi, vergi, Belediye Gelirleri Kanunu ve basın kartları konuları üzerinde de durulmuştur.

«Dergiler komisyonu»nda; dergilerin yaşatılabilmesi için yapılacak yardımlar, Basın İlân Kurumu'nun eskisi gibi dergilere yardım fonunun sağlanması, dergilere de gazetelere olduğu gibi indirimli fiyattan kâğıt verilmesi, meslek ve kültür dergileri yazarlarına yurt içi çalışmalarında ilgi ve kolaylık gösterilmesi, dergi yazar ve muhabirlerinin yurt dışında aynı konuları işleyen dergilerle basın temaslarının sağlanması, bu konularda yurt dışındaki yeni bilgi ve gelişmelerin dergi okurlarına tam olarak yansıtılması imkânlarının sağlanmasında Basın-Yayın Genel Müdürlüğü'nün aracılık yapması, Türkiye dışındaki Türk topluluklarının bugünkü durumlarını yansıtan dergilere yardımda bulunulması, ayrıca dış Türklerin yaşayışlarının basın, radyo ve televizyon aracılığı ile kamuoyuna daha yoğun bir şekilde duyurulması konuları üzerinde durulmuş ve alınan karar tasarıları, rapor halinde Genel Kurul'a sunulmuştur.

Kurultay'ın üçüncü ve son günü, İkinci Basın Kurultayı Genel Kurulunda, komisyon çalışmaları sonunda varılan ortak görüşler tartışılmış ve bunlarla ilgili kararlar alınmıştır. Gelecek kurultayın tarihinin tesbitinden sonra, Kurultay çalışmaları, Kurultay Başkanı Prof. Dr. Metin Kutsal'ın konuşması ile sona ermiştir.